

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.180, bir. 405
tel.: +373 (0) 22 21-28-17

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-17

DECIZIE din 27 decembrie 2018 cauza nr. 136/18

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Victorina LUCA – membră
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

au examinat susținerile scrise ale:

petiționarului: XXXX

reclamatului: Primăria municipiului Chișinău și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele

I. **Obiectul plângerii**

Discriminare pe criteriu de limbă în exercitarea unui drept prevăzut de lege.

II. **Admisibilitatea obiectului plângerii**

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea nr.298 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 21.12.2012.

III. **Susținerile părților**

Alegațiile petiționarei

- 3.1 Petiționara declară că, la data de 21.12.2017, s-a adresat primăriei mun. Chișinău cu o cerere prealabilă, întocmită în limba rusă, prin care a solicitat anularea dispoziției primarului interimar referitoare la accesul cetățenilor în incinta primăriei. Petiționara notează că, la data de 11 ianuarie 2018, a primit răspuns la cererea sa, întocmit în limba de stat. Petiționara solicită Consiliului să se pronunțe din perspectiva existenței fapte de discriminare față de vorbitorii de limbă rusă.

IV. **Dreptul național și internațional relevant**

- 4.1 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; art. 2 oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege

sau pe criteriile presupuse; art. 13 alin. (2) prevede că plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care susțin plângerea, numele și adresa persoanei care o depune; art. 14 prevede că plângerea se respinge dacă: a) nu conține datele de identificare a persoanei care a depus-o; b) nu conține informația prevăzută la art. 13 alin. (2) sau; c) este o plângere repetată care nu conține informații și dovezi noi.

- 4.2 **Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 la pct. 42** prevede că se declară inadmisibile plângerile care; a) cad sub incidența art. 14 din Legea cu privire la asigurarea egalității; b) au fost depuse cu încălcarea termenului de prescripție; c) nu țin de competența Consiliului; d) au un obiect nefondat, prin raportare la domeniul de aplicare al Legii cu privire la asigurarea egalității; **pct. 43** dacă examinarea plângerii nu ține de competența Consiliului, petiționarul sau persoana interesată este informată despre dreptul de a se adresa autorității competente, cu indicarea, după caz, a acesteia.
- 4.3 **Legea privind aprobarea Concepției politicii naționale a Republicii Moldova nr. 546 din 19.12.2003 în capitolul I** prevede că limba rusă care, în conformitate cu legislația în vigoare, are statutul de limbă de comunicare interetnică se aplică și ea în diverse domenii ale vieții statului și societății. Politica națională trebuie să fie orientate spre neadmiterea restrângerii sferei de folosire a limbii ruse în diverse domenii ale vieții statului și societății.
- 4.4 **Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382 din 19.07.2001 la art. 4 alin. (2)** prevede că orice discriminare din motivul apartenenței la o minoritate națională este interzisă; art. 7 stipulează că persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul la libera folosire a limbii materne, atât în scris, cât și oral, să aibă acces la informații în această limbă, să o difuzeze și să facă schimb de informații; **art. 12 alin. (1)** prevede că persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a se adresa în instituțiile publice oral și în scris, în limba moldovenească sau rusă, și de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea.
- 4.5 **Hotărârea Guvernului nr. 1464 din 10.12.2016 privind aprobarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027 la pct. 1.2** prevede că limba rusă este utilizată pe teritoriul Republicii Moldova în decursul unei perioade îndelungate în diferite domenii ale vieții socio-economice a statului, iar o parte semnificativă a populației cunoaște și vorbește limba rusă. Pe teritoriul Republicii Moldova limba rusă are statut de limbă de comunicare interetnică.
- 4.6 **Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale la art. 10 alin.(1)** prevede că Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris.
- 4.7 **Raportorul Special ONU pentru problemele minorităților, Rita Izsák-Ndiaye, în raportul realizat urmare a misiunii în Republica Moldova din 2016 la pct. 34** analizând situația în domeniul administrației publice a notat că mulți interlocutori s-au plâns de cazuri în care observațiile lor scrise în limba rusă au primit răspuns fie în limba de stat sau au fost direct respinse; la pct. 103 Raportorul Special ONU îndeamnă autoritățile să-și intensifice eforturile pentru a garanta libera alegere de a folosi limba de stat, limba rusă sau o limbă minoritară, atunci când se adresează instituțiilor publice.
- 4.8 **Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului la art. 1** prevede că exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice

sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.

- 4.9 **Convenție de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993 la art. 18 lit. a)** prevede obligația statului de a nu lipsi un tratat de obiectul și scopul său înainte de intrarea sa în vigoare. Un stat trebuie să se abțină de la săvârșirea unor acte care ar lipsi un tratat de obiectul și scopul său când a semnat tratatul sau a schimbat instrumentul care constituie tratatul sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, atât timp cât nu și-a manifestat intenția de a nu deveni parte la tratat.¹

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul stabilește că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de discriminare pe criteriu de limbă în exercitarea unui drept prevăzut de lege.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin.1 și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza Dordevic c. Croația par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par. 91-92, Timishev v. Rusia par.57) stabilesc o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamant atunci când petiționara/petiționarul prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Respectiv, pentru a institui o prezumție a discriminării directe, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente:
- a) existența unui tratament mai puțin favorabil (excludere, deosebire, restricție etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege,
  - b) aplicat în comparație cu alte persoane (un grup de persoane)
  - c) cu care petiționarul se află în situație analogică,
  - d) în baza unui criteriu protejat.
- 5.3 Analizând argumentele formulate de petiționară, Consiliul constată că acestea sunt suficiente pentru a institui prezumția discriminării. Consiliul subliniază că tratamentul mai puțin favorabil, în situația examinată, se deduce din faptul că drepturile prevăzute de lege persoanelor aparținând minorităților naționale, în acest caz nu au fost respectate. Or, situația persoanelor aflate în circumstanțe analogice este diferită, în sensul că la orice adresare în limba de stat se răspunde în limba adresării și nu în limba pe care instituția publică o consideră oportună.
- 5.4 Consiliul reține că potrivit art. 12 alin. (1) Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382 din 19.07.2001 persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a se adresa în instituțiile publice oral și în scris, în limba moldovenească sau rusă, și de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea. Prin aceste reglementări, statul a acordat minorităților naționale dreptul de a folosi limba rusă în relațiile cu instituțiile acestui. Acest lucru presupune că toate instituțiile publice au obligația legală de a răspunde petiționarilor în limba adresării, fie ea limba de stat fie limba rusă, astfel precum este reglementat.
- 5.5 Consiliul subliniază că, dreptul de a primi răspuns în limba adresării, este un drept prevăzut de lege, exercitarea căruia trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare, inclusiv pe criteriul lingvistic.
- 5.6 Consiliul, de asemenea, notează că lipsa traducătorilor în statele de personal ale instituției nu este o argumentare obiectivă și rezonabilă pentru a justifica nerespectarea

¹ <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=4mKw8lxR66Y%3D>

acestui drept prevăzut de lege, din moment, ce există posibilitatea contractării externe a acestor tipuri de servicii. Mai mult ca atât, autoritățile publice sunt finanțate din bugetul de stat la care contribuie inclusiv persoanele aparținând minorităților naționale, respectiv acestea trebuie să întreprindă măsuri necesare pentru a respecta drepturile acestora.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 2 și art. 15 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, coroborat cu pct. 61 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Neasigurarea acomodării rezonabile a necesităților lingvistice în cadrul interacțiunii cu instituțiile publice constituie discriminare pe criteriul de limbă în exercitarea dreptul de a primi răspuns în limba adresării.
2. Primăria municipiului Chișinău va întreprinde măsurile necesare pentru a asigura tuturor persoanelor cu care interacționează exercitarea drepturilor prevăzute de lege, inclusiv dreptul de a primi răspuns în limba adresării.
3. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
4. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 și Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Victorina LUCA – membră

Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru